

Talonmies tiedottaa 23.6.2021

Talonmiehen kirje 2/2021

Kesäinen tervehdys Talonmiesryhmältä!

Näkykö jo valoa koronatunnelin päässä? Kansalliskirjasto avattiin rajoitetusti 7.6. alkaen. Pääosa henkilökunnasta työskentelee edelleen etänä, syksyllä toivottavasti palataan uuteen normaaliin. Syksyn 2021 tilaisuudet järjestetään vielä näillä näkymin etäyhteyksin.

Melindassa olevien valmiiden tietueiden käsittelystä

Talonmiehen kirjeessä 1/2021 oli ohjeita ennakkotietueiden sekä Fennican ja Violan tietueiden käsittelyyn.

Tässä vielä ohjeita valmiiden tietueiden käsittelystä.

Valmis tietue Melindassa on yleensä tasoa 4 (Nimiön merkkipaikka 17 Koodaustaso), lukuun ottamatta Kansallisbibliografian tietueita, joissa tasokoodi on täydellinen, eli # (= tyhjä). [Lue lisää tasokodeista.](#)

- 040 \$a-kentässä oleva ISIL-tunnus muutetaan ainoastaan ennakkotasoisissa tietueissa (taso 5 tai 8). Oman kirjaston ISIL-tunnuksen voi lisätä osakenttään \$d, mikäli teet korjauksia.
- Korjaa virheet
 - Ilmoita hakutietoihin liittyvistä korjauksista (esimerkiksi kenttiin 1xx, 240, 245, 7xx liittyvät) [melinda-cat-postituslistalla](#)
- Poista vain virheelliset asiasanat.
- Melindan kuvailun peruserä on, että hyväksytyt toisten tekemän työn. Vaikka itse kuvailisit toisin, voi tietue olla silti oikein kuvailtu. Vältä turhia korjauksia.
 - Harkitse ennen kuin erotat toisistaan esimerkiksi saman julkaisun eri sidosasuisia julkaisuja eri tietueiksi. Tästä koituu lisätöitä tietueen omistaville kirjastoille. Ks. lisää [KUMEn 2.6.2021 pidetyn kokouksen muistiosta](#) kohta: Kirjastojen kysymyksiä 1) Tietueen jakaminen.
- Katso lisää ohjeita Melinda-wikistä: [Kuvailuprosessi](#) -> [Muokkaa ja tarkista tietue](#) -> [Mitä tietueella saa muuttaa?](#)

Varastokirjaston tietueitten käsittelystä

- Varastokirjasto käyttää tasoa 3 primäärikuvailussa.
- BookWhere -poiminnassa Varastokirjasto jättää tasokoodiksi 4. BookWhere -poimitut tietueet tallennetaan mahdollisimman laajoina.
- Varastokirjaston tietueita saa täydentää -> mikäli täydennys muuttaa tietueen tasolle 4 tai kansallisbibliografiassa #, tee muutos tasokoodiin.
- 040 \$a:n ISIL-tunnusta ei saa muuttaa. Oman kirjaston ISIL-tunnuksen voi lisätä osakenttään \$d, mikäli teet korjauksia.

Muistutus 505-kentän indikaattoreista

Tarkista 505-kentän 1. indikaattorin arvo niin, että se vastaa kenttään kirjattua sisältöä.

1. indikaattori - vakionäyttöindikaattori

- **0** - Sisältö (kun kenttään on merkitty koko sisältö)
- **1** - Puutteellinen sisältö (ei suositella käytettäväksi)
- **2** - Osittainen sisältö
- **8** - Vakionäyttöä ei muodosteta (kun sisältöä ei ole merkitty kokonaan tai sitä ei tiedetä kokonaan)

KUMEn (Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmän) äänikirjatyöryhmä

KUMEn tulleita äänikirjoihin liittyviä kuvailukysymyksiä, erityisesti Celian CD-äänilevyillä oleviin äänikirjoihin liittyviä, on käsitelty KUMEn äänikirjatyöryhmässä. Näihin löydät vastaukset [KUMEn 16.6.2021 pidetyn kokouksen kokousmuistiosta](#). KUMEn [äänikirjaohjetta](#) on päivitetty kenttien 028, 506, 540 ja 534 kenttien osalta:

- 028-kenttään lisätty Celia-esimerkki:

028 01 \$b Celia \$a 358171

- Celian äänikirjoille lisätty kentät 506 ja 540:

506 1# Ꞥa Vain lukemisesteisille.

540 ## Ꞥc Tekijänoikeuslaki Ꞥu <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>

Kentät 506 ja 540 on säilytettävä paikalliskannoissa. 1. indikaattorin arvo 1 kertoo, että julkaisun käyttö sisältää pääsyräjoituksia.

- 534-kentän fraasimuutos: Aluperäinen -> Alun perin julkaistu

534 ## Ꞥp Alun perin julkaistu: Ꞥc YLE, 1971.

Alkuvuoden 2021 tapahtumia Melindassa

Talonmiehen tuokioita järjestettiin keväällä 2021 kolme kappaletta. Lisäksi maaliskuussa toteutettiin sisällönkuvailuun keskittynyt Talonmies-Extra. Vuoden 2021 menneiden koulutusten PDF-tallenteita pääset katsomaan Tapahtumat ja koulutukset 2021 -sivuston kohdasta [Menneet koulutukset ja tapahtumat 2021](#).

Tapahtumien ja koulutusten [pysyville videotallenteille](#) on omat sivunsa. Pysyviä, tekstitettyjä, videotallenteita on tällä hetkellä kaksi: [Minttu Hurmeen Cyrillux-demo](#) ja [Mona Lehtisen Annin ja Finto AI -esitys](#) sekä jälkimmäiseen liittyvä demoesitys Finto AI:n käytöstä kuvailun apuna, esimerkkinä Alephin kuvailutyökalu.

- [Finto AI](#) :ta voi käyttää sisällönkuvailun apuna. Se on automaattisen sisällönkuvailun palvelu, joka perustuu Annif-työkaluun. Finto AI ehdottaa siihen kopioidusta kokotekstistä YSON mukaisia asiasanoja julkaisulle, jotka voi esimerkiksi kopioida sellaisenaan kaikkine osakenttineen Alephiin tai pelkän asiasanan tai URIn toiseen kuvailuympäristöön.

Uusia kirjastoja ja kirjastokimppoja on tullut mukaan Melindaan vuoden 2021 aikana:

- [Koha-Suomen kirjastot](#) ja [Lastu-kirjastot](#) liittyivät Melindaan huhtikuussa
- Viimeisin tulija on [Heili-kirjastot](#), joka siirtyi tuotantoon 16.6.

Alma-kirjastot

Dokumentaatio Alma–Melinda-integraation Alephin puolen säännöistä on tallennettu [Melinda-wikiin](#). Sivulta löydät myös linkit Lumikko–Alma-wikistä löytyviin Alman puolen sääntöihin.

Korkeakoulujen Koha

Koha-järjestelmää käyttäville korkeakoulukirjastoille järjestettiin 20.4.2021 webinaari [Yhdessä eteenpäin korkeakoulujen Melinda-Koha-kuvailutyössä](#), jonka yhteydessä avattiin Koha–Aleph-käyttäjille [vinkkisivu](#). Sivulle tullaan lisäämään webinaarissa esille tulleita vinkkejä. Uusia vinkkejä voit lähettää [melinda-postiin](#).

Melindan laatua parannetaan massakorjauksina Kansalliskirjastossa

Massakorjauksien aiheita voit lähettää [melinda-postiin](#).

Kevään 2021 aikana on tehty muun muassa seuraavia 5xx-kenttien massakorjauksia:

- 500-kenttiä siirretty muihin 5XX-kenttiin:
 - 506:een siirretty ikärajoja
 - 540:een siirretty lainausoikeuksia
 - 546:een siirretty tekstitys- ja ääniraitatietoja (noin 15000 siirtoa tehty)
- 506-kentistä on korjattu kymmeniätuhansia tapauksia, joissa 1. indikaattorin arvo virheellisesti #. Arvoksi on korjattu 1, jos aineistoon on pääsyräjoituksia. Muutettu myös "Kielletty alle 15-v." yms. fraaseja muotoon "Kielletty alle 15-vuotialta."
- 534\$-kentän oikea fraasi elokuville on "Alun perin julkaistu" eikä \$-kentässä tarvita copyright-merkkiä. Esimerkiksi alla olevat kolme kenttää yhdistyivät yhdeksi:
 - 534\$ Alkuperäisen julkaisutiedot: \$c Ealing Studios : Alliance Films : UK Film Council, © 2009.
 - 534\$ Alkuperäinen: \$c Ealing Studios : Alliance Films : UK Film Council, 2009.
 - 534\$ Alun perin julkaistu: \$c Ealing Studios : Alliance Films : UK Film Council, © 2009.
- 546-kentän kielten nimiä on korjattu:
 - kroaatti -> kroatia
 - slovakia -> slovakki
 - slovenia -> sloveeni
 - serbi -> serbia
 - eesti -> viro
 - heikkokuuloisille => kuulovammaisille. Jälkimmäinen muoto löytyy Metatietosanastosta
- kaikkien massakorjausten motiivina on poistaa toisteisuutta Melindasta.
 - Melindassa on jonkin verran joko identtisiä tietoja eri kentissä (yleensä 500 ja 5XX) tai sama tieto lähes identtisesti samassa kentässä. Ero saattaa piillä indikaattoreiden käytössä tai sitten suositellun muodon rinnalla on käytetty jotain muuta tekstiä. Vaikein tilanne on 500-kentän lisäpainos-merkinnöissä, joille voidaan koneellisesti kyllä tehdä jotakin. Koneellisia päällekkäisyyksiä voidaan kuitenkin siivota vain noin 20%.

Tulevat tapahtumat ja koulutukset syksyllä 2021

- 30.9. Talonmiehen tuokio 28
- 26.-28.10. Kirjastoverkkopäivät
 - 28.10. kuvailutyöpaja
- 11.11. Talonmies-Extra
- 9.12. Talonmiehen tuokio 29

Tuokioiden ja Extran ohjelma päivitetään myöhemmin. Seuraa Melindan [Tapahtumat ja koulutukset 2021-sivustoa](#).

Talonmiehen kirjeet

Seuraava Talonmiehen kirje (3/2021) lähetetään syksyllä 2021.

Rentouuttavaa kesälomaa kaikille Melinda-kuvailijoille!

Toivottelee Talonmiesryhmä